

Alkoholscreening med AUDIT

Alcohol Use Disorder Identification Test

Mona Göransson
Med.Dr
Vårdlärare
Leg.Barnmorska

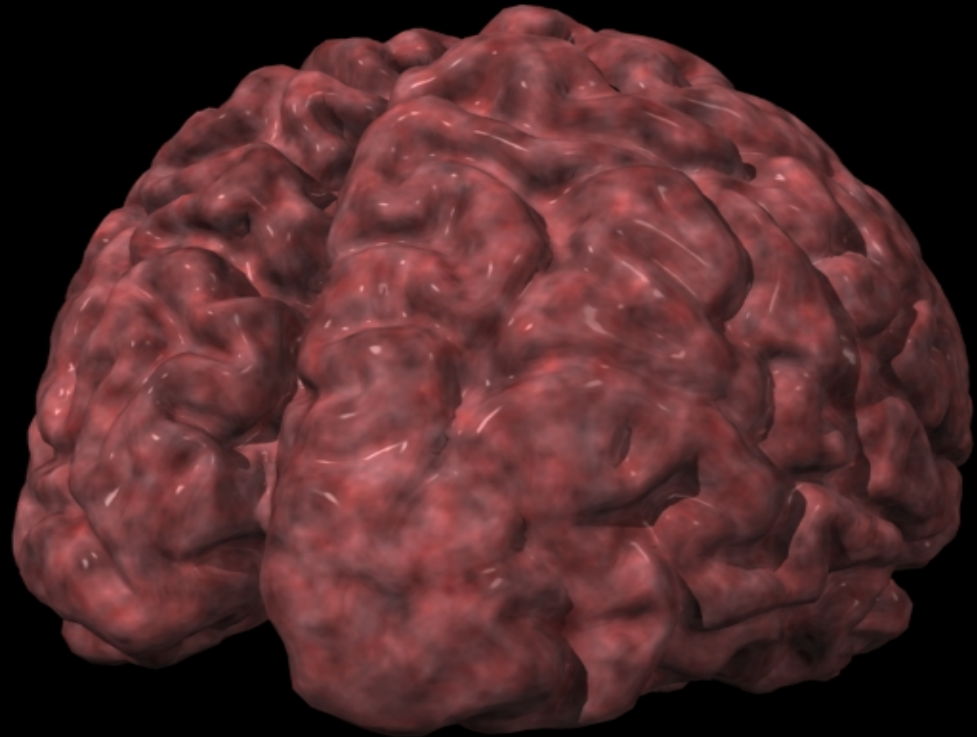
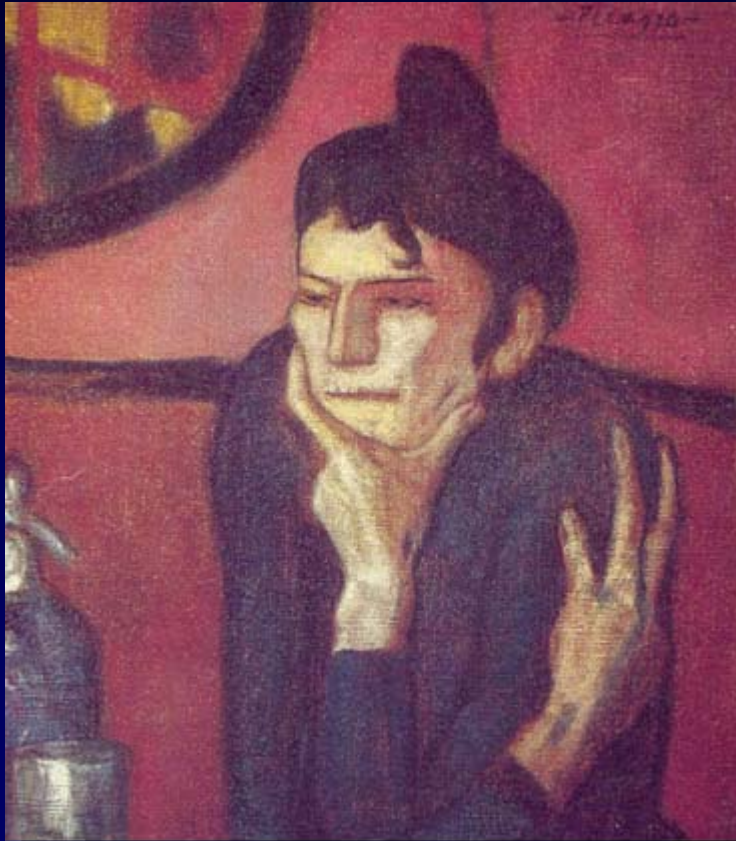
Varför dricker ni alkohol?

PHOTOGRAPH BY
MAY 1950
L. J. ROBERTS
PHOTOGRAPH BY

Sökandet efter berusning är universiellt

Snyggare av alkohol!

I Skottland har forskare funnit bevis för att man tycker att någon blir vackrare och vackrare för varje öl man dricker:

I studien, där 80 studenter ingick, framgick det att män och kvinnor som hade konsumerat en måttlig mängd alkohol fann ansikten av det motsatta könet 25 procent mer attraktiva än deras nyktra motparter. Undersökningen visade också att det inte är någon skillnad mellan män och kvinnor

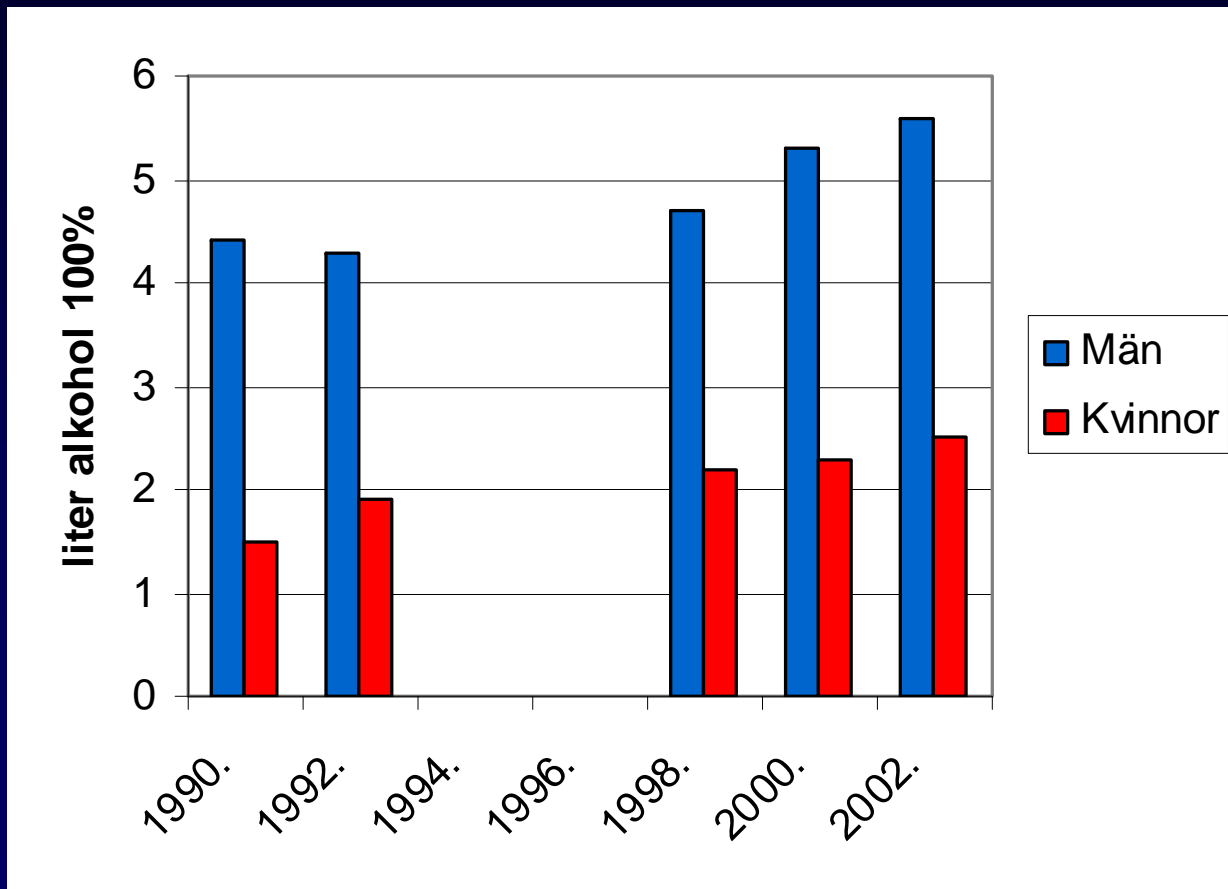
- Varför ska vi screena?
- Hjälper det?
- Kommer vi att arbeta ihjäl oss?
- Vi behöver specialteam.
- Vi behöver mer tid.
- Vi behöver mer folk.

Svenska kvinnors alkoholvanor

Kvinnornas konsumtionsandel ökar:

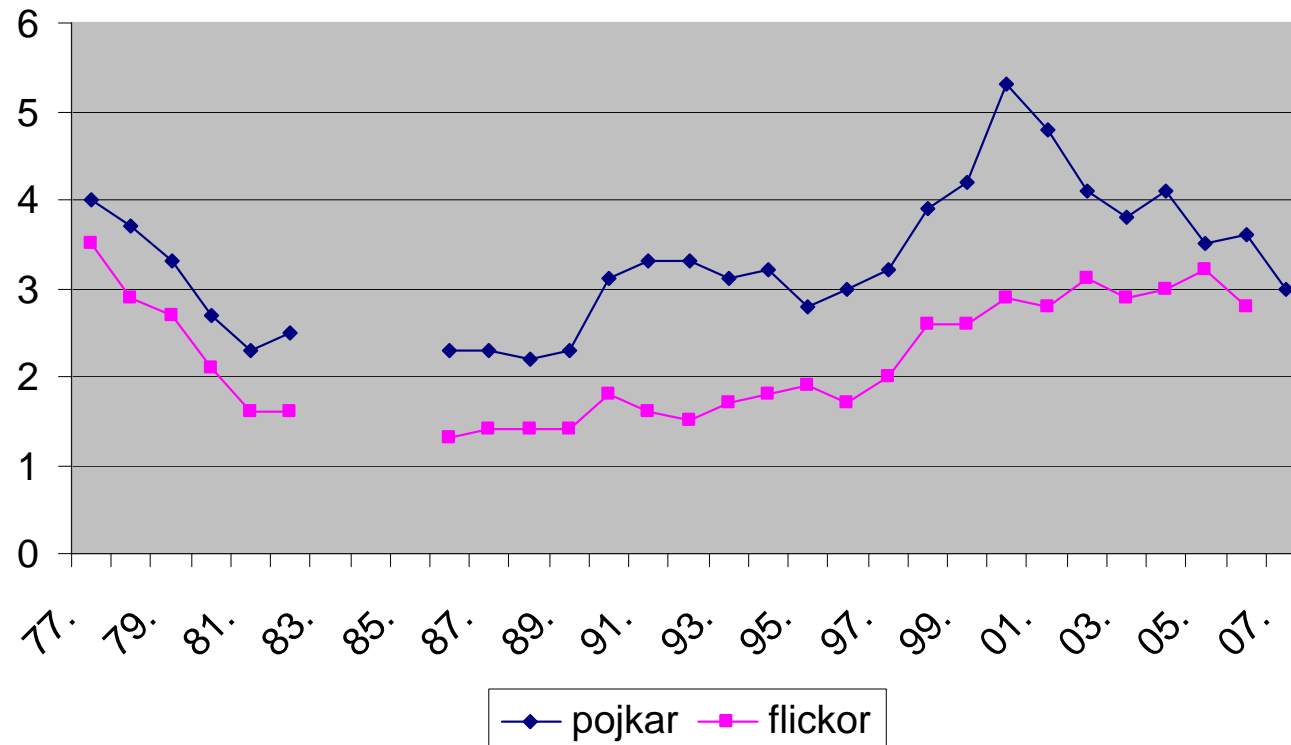
CAN. 2005

- År 1968 drack de en fjärdedel av männens konsumtion.
- 2000 knappt hälften.

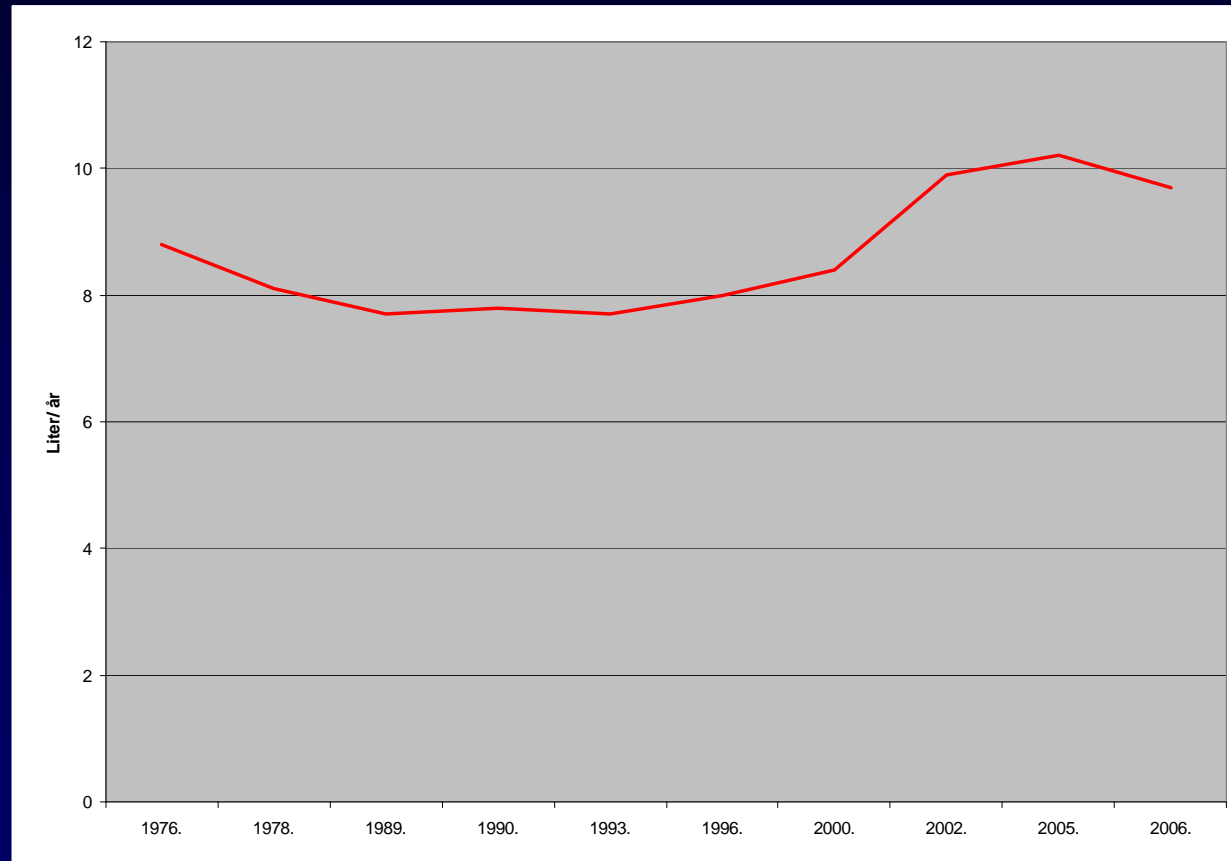

Beräknad årskonsumtion 100% liter alkohol åk 9

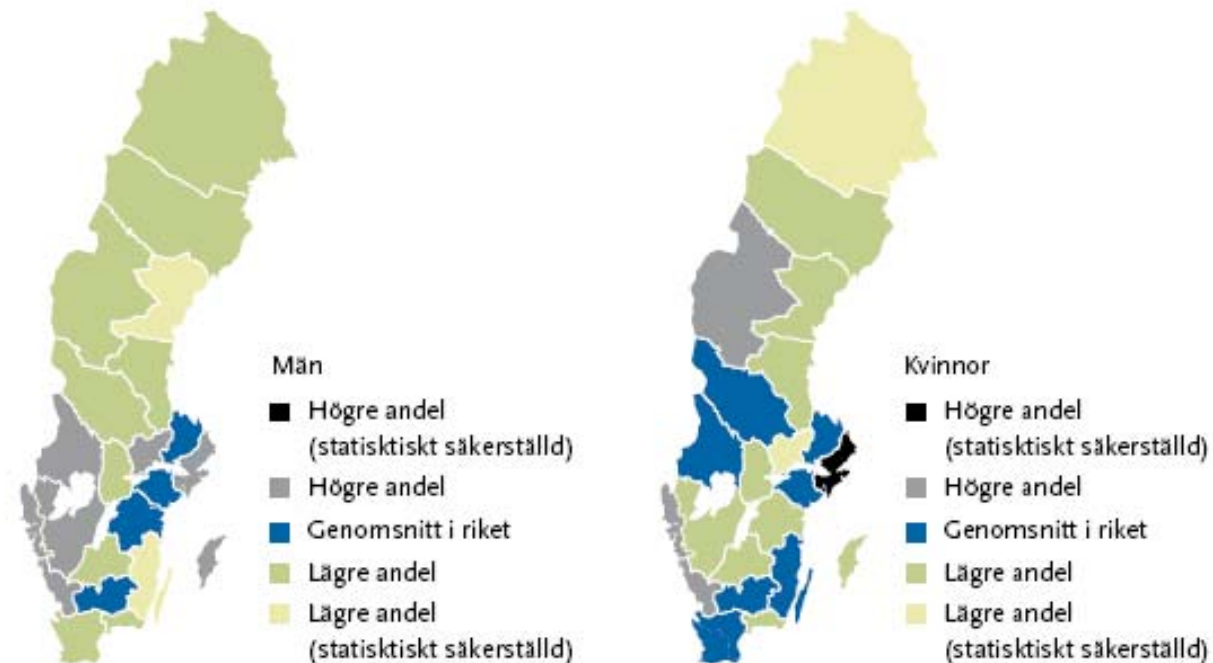

100% alkohol l/år och invånare Sverige (CAN 2007)

Svenska alkoholvanor

Skillnader storstad – övriga landet

Figur 4. Andel (procent) med riskabla alkoholvanor, efter län/region, 2004–2007. Åldersstandardiserade värden (16).

Svenska kvinnors alkoholvanor *vård för alkoholförgiftning*

Folkhälsoinstitutet rapport 2007

- Antalet som vårdas för alkoholförgiftning har ökat sedan slutet av 1990-talet och fram till 2007.
- För kvinnorna var ökningen nästan 70 procent medan den för män var knappt 45 procent,
...men betydligt fler män än kvinnor vårdas.

Om alkoholskador på DN-debatt

- Alkoholskadorna fortsätter att öka i Sverige
Alkoholismen ökar.
- Särskilt markant är ökningen för kvinnor, ca 50 procent, medan ökningen för männen är ca 25 procent.

Sven Andreasson avdelningschef, Statens folkhälsoinstitut DN 30/8
2008

Skillnader i konsumtionsmönster

Möjliga orsaker?

Skillnader i konsumtionsmönster *sociokulturella skillnader*

Ett svenskt exempel:

Motboken 1917- 1955.
Giftnor hade
inte tillgång till alkohol

Jämlikhet = tillgång till alkohol?

- the greater the societal gender equality in a country, the smaller the gender differences in drinking behavior. The smallest gender differences in drinking behaviour were found in Nordic countries, followed by western and central European countries (*Blanco et al. 2006*)

Genetiska risker

Könsskillnader

- För mer än 100 år sedan kunde man i svenska kyrkoböcker notera...
 - ”...att *superi och mentalsjuka är vanligare i vissa familjer än i andra*”
- En förstagrads släkting har 2-6 gånger ökad risk att utveckla alkoholism.
- Risken för alkoholism är större om släktingen är av samma kön.
- Släktingar till kvinnliga alkoholister har 40 gånger ökad risk.

Skillnader i konsumtionsmönster

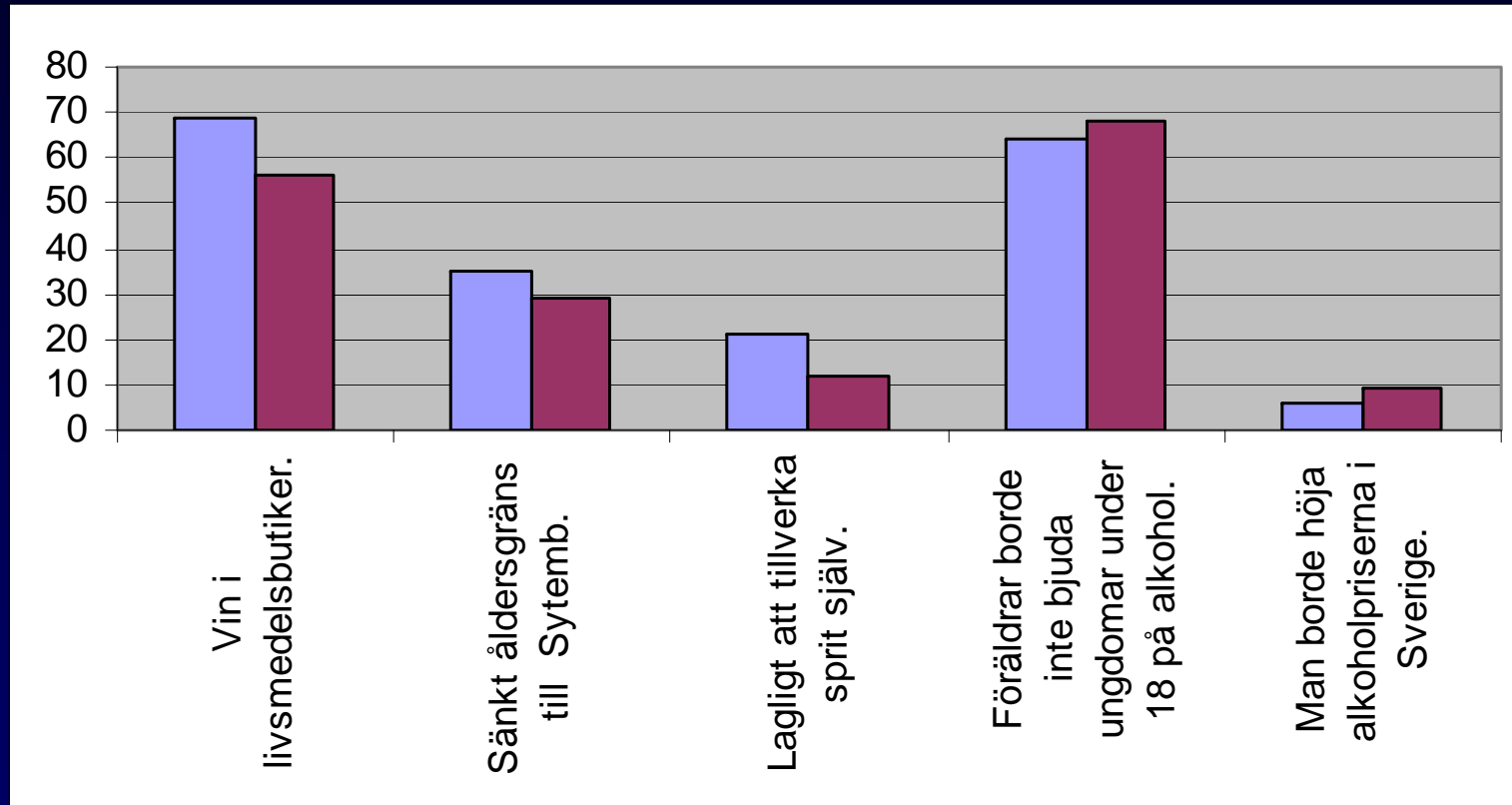
skillnaden minskar med sjunkande ålder!

Keyes et al 2008

Prevalens av alkoholberoende (livstid) fördelat på födelseår och kön ($n=42,693$)

Födelseår	Män ($n=18,413$)	Kvinnor ($N=24,280$)	OR (95% C.I.)
1913–1932	5.2 (0.5)	1.1 (0.2)	5.07 (3.29–7.80)
1933–1949	13.2 (0.7)	4.5 (0.3)	3.86 (3.21–4.65)
1950–1967	19.5 (0.7)	9.5 (0.6)	2.67 (2.31–3.07)
1968–1984	22.1 (0.9)	12.3 (0.6)	1.97 (1.75–2.22)

Attityder till Alkohol

Källor: SORAD; Systembolaget, Statens folkhälsoinstitut

Riskbruk alkohol Sverige

	Riskbruk	Skadligt bruk
Befolkningen	13.6%	2,6 %
Män	14,4	4,0
Kvinnor	12,7	1,4
Unga 17-27	35,4	7,4
Åk 9	50,0	3-5

A.Berman

Riskbruk droger Sverige

Män	4,8 %
Kvinnor	1,6
Unga 16-26	6,2
Åk 9	3-4 (senaste månaden)
Universitetsstud	10 (senaste terminen)

Termer och begrepp

- Alkoholism
- Narkomani
- Blandmissbruk
- Missbruk
- Beroende
- Riskbruk
- Riskabel konsumtion

Alkohol och hälsa

Är alkohol bra för hälsan?

Alkohol och hälsa

Positiv

På 70-åringar och äldre

- ½ glas vin/dag
hjärtsjukdom,
diab typ2

Negativ

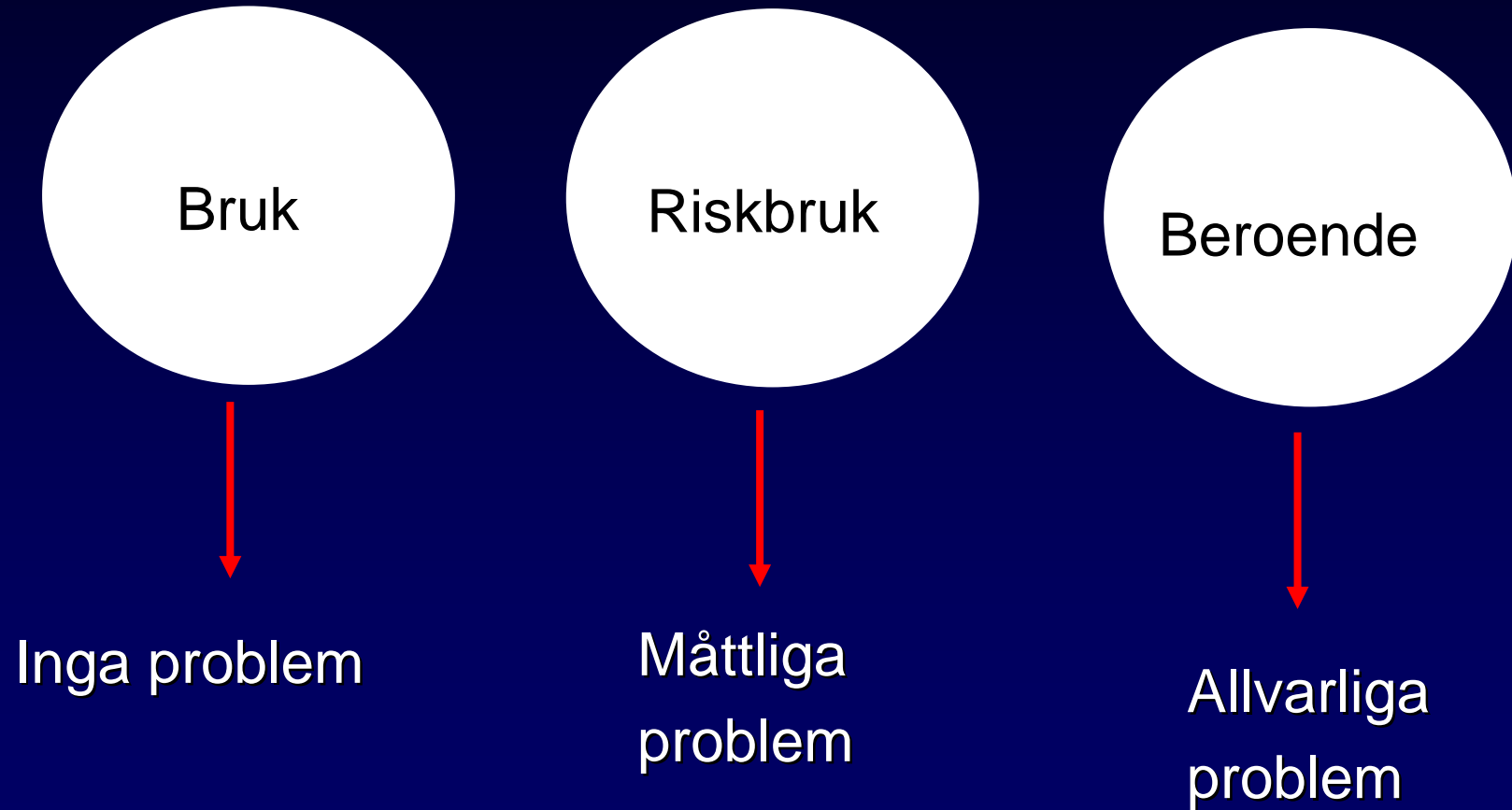
- Olycksfall
- Fosterskador
- Cancersjukdom
- Leversjukdom
- Pankreas sjukdom

Alkohol och hälsa

”Man kan rekommendera en restriktiv hållning till alkohol utan att riskera att människor går miste om en eventuell hälsoskyddande effekt av alkohol”.

Folkhäsoinstitutet

Beroende är toppen på ett isberg

Beroende

Riskbruk

Bruk

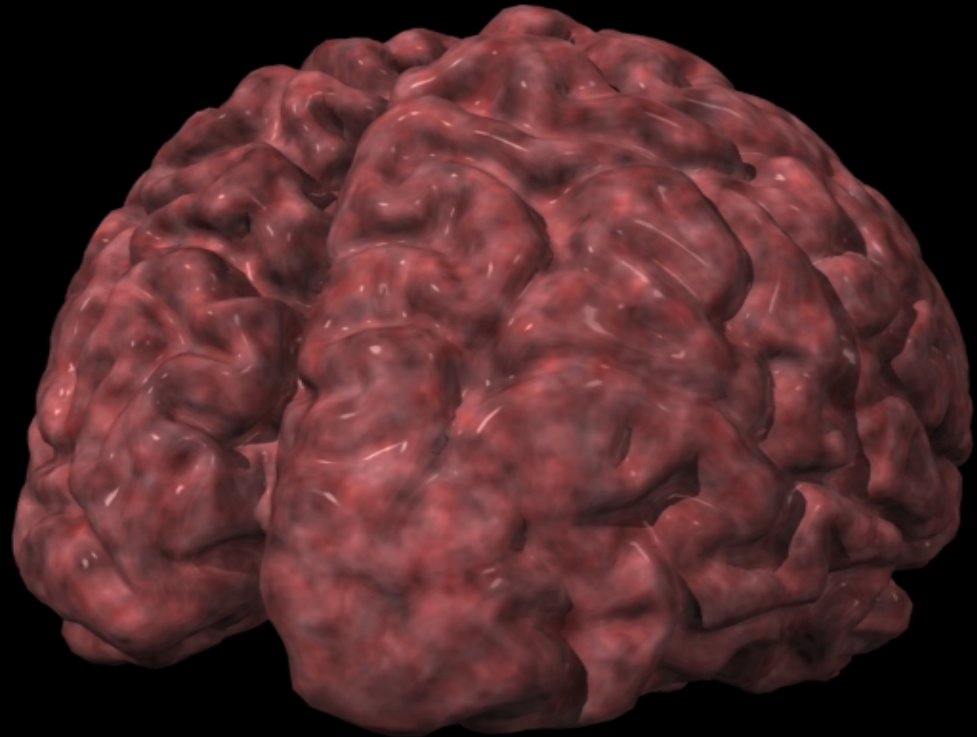
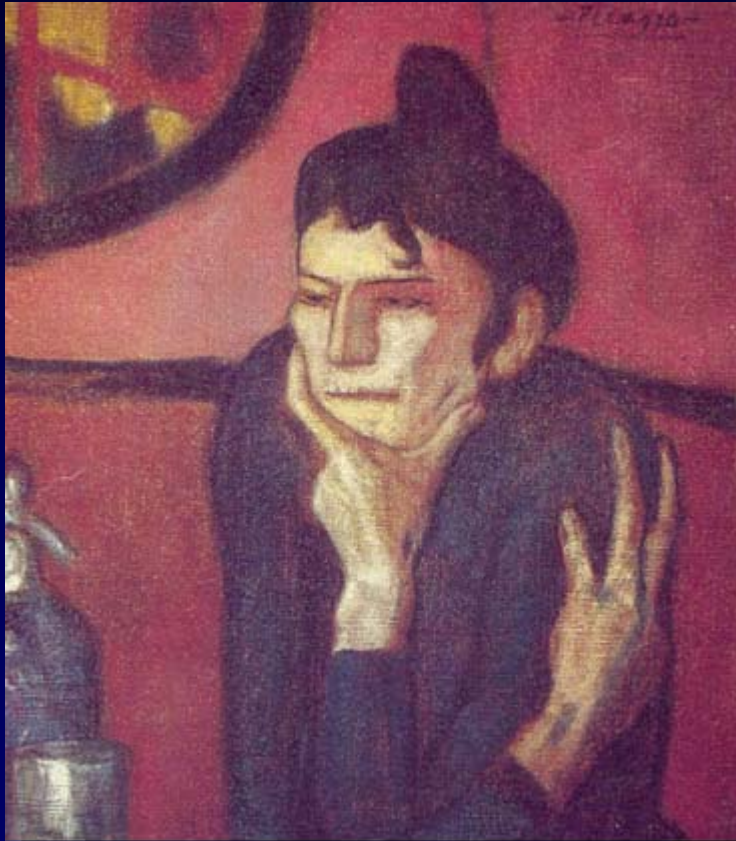

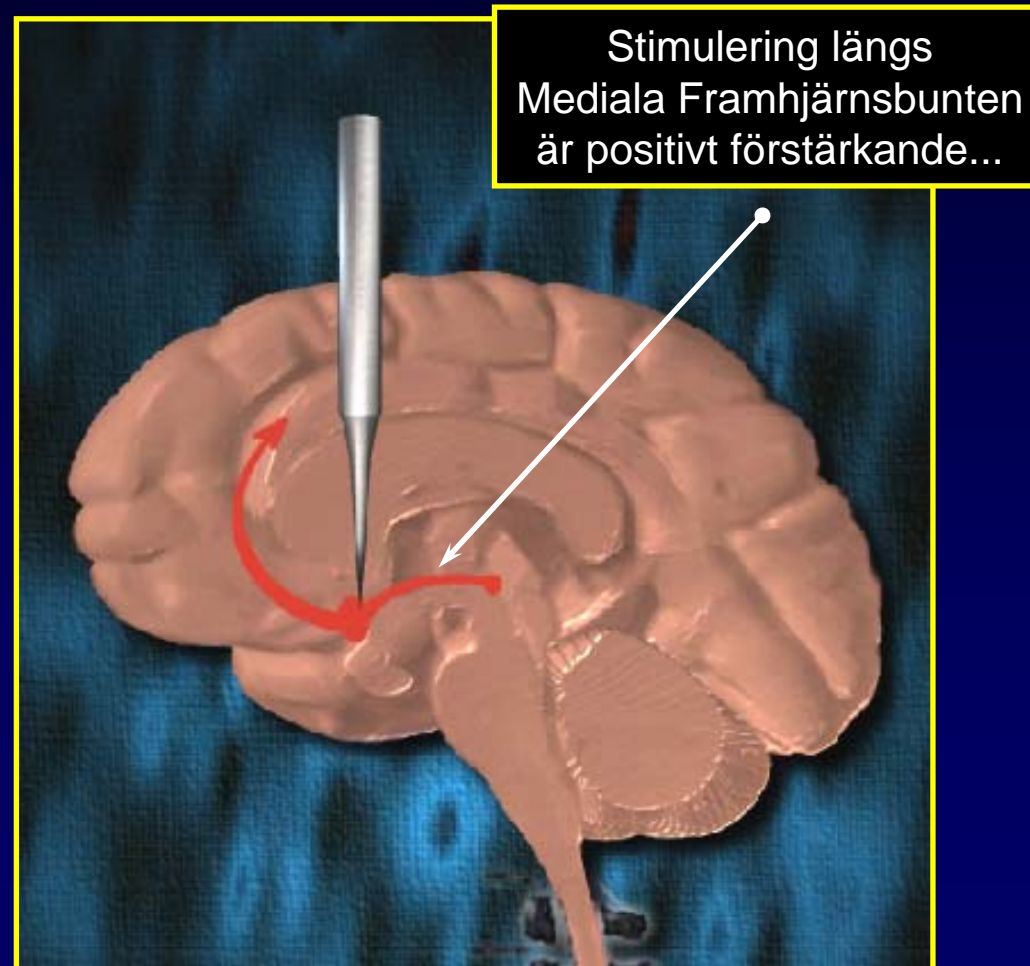
Vad är beroende?

Sökandet efter berusning är universiellt

Hjärnans "belönings-system" förmedlar positiv förstärkning

Positiv förstärkning ("belöning") har ursprungligen en fysiologisk roll

Föda

Dryck

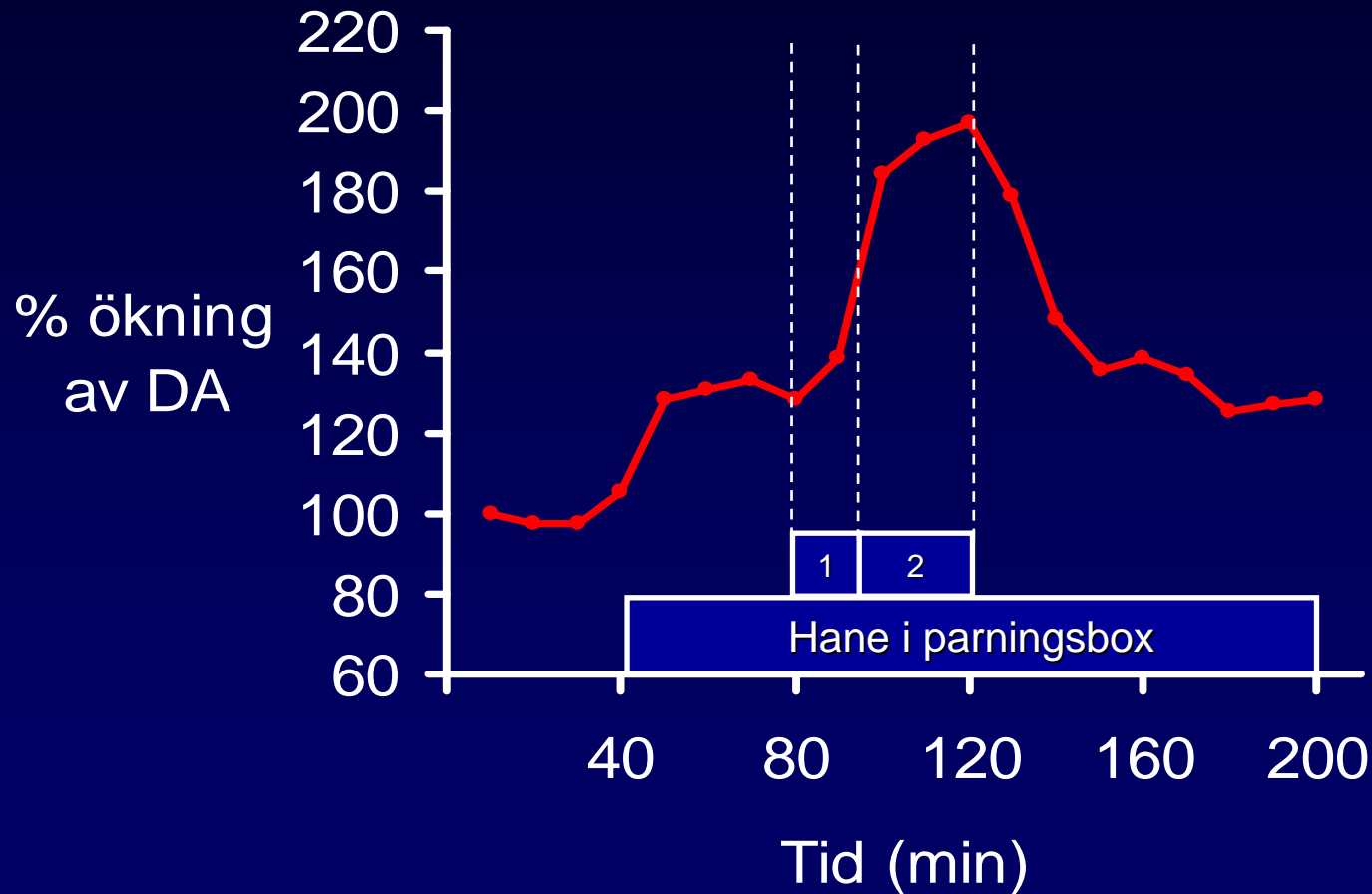
Sex

Omvårdnad

...och inlärd belöningar

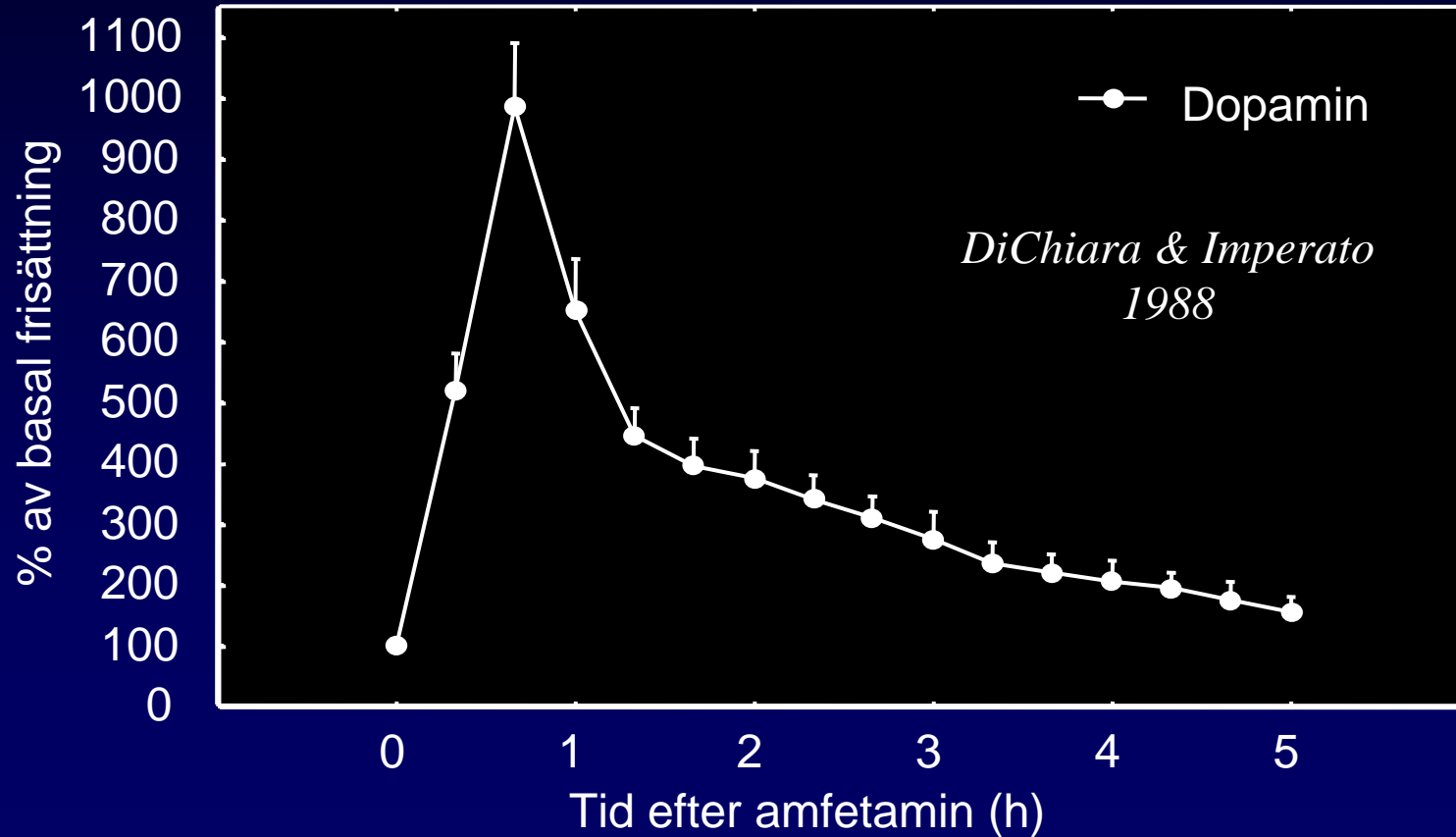

Fysiologisk positiv förstärkning sex

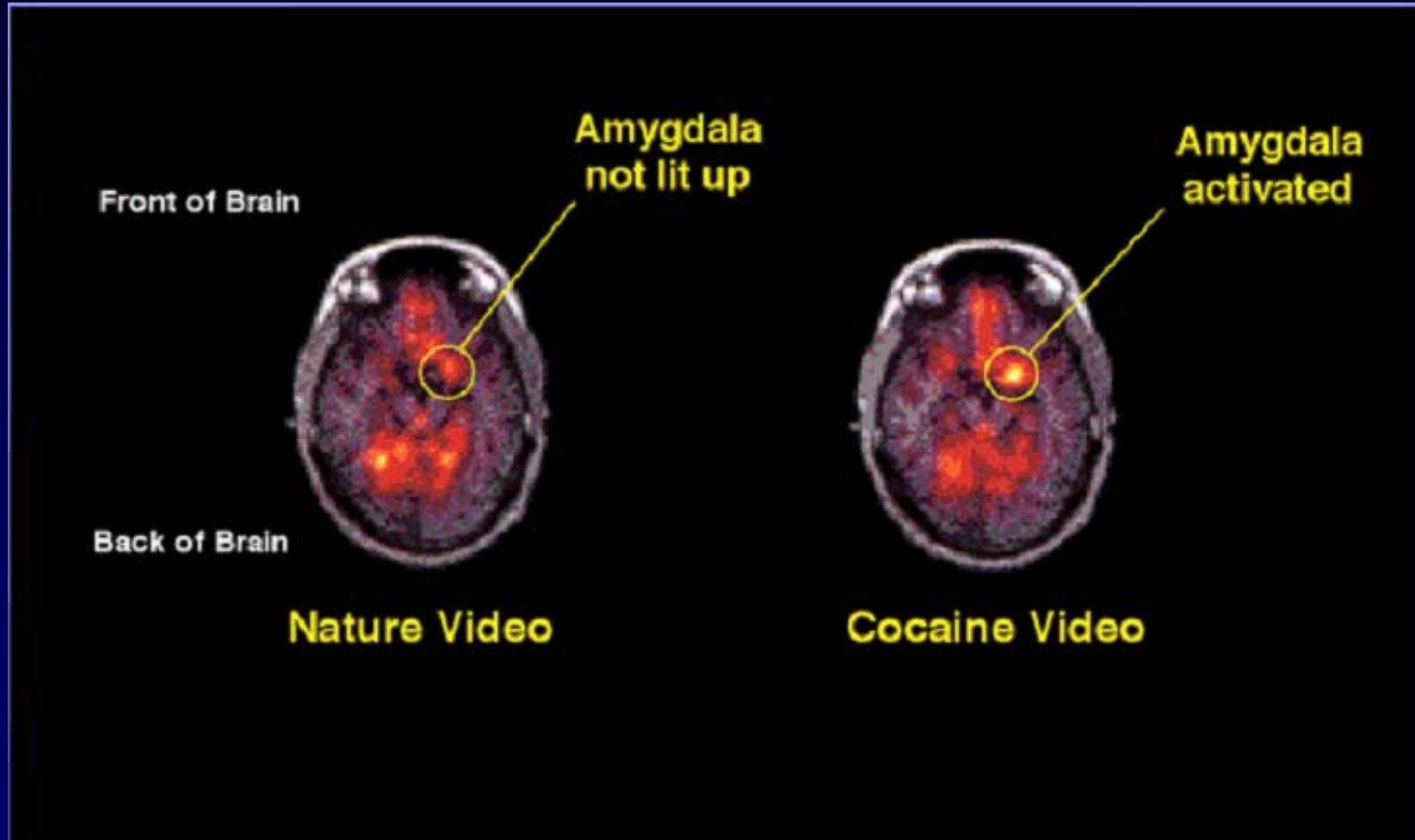

Artificiell positiv förstärkning amfetamin

Drogminnet

Bidragande faktorer i övergång från drogbruk till beroende

- tillgänglighet
- genetik
- tidigare drogerfarenhet
- stress
- livserfarenheter
- mm

Beroende – en hjärnsjukdom

Användning

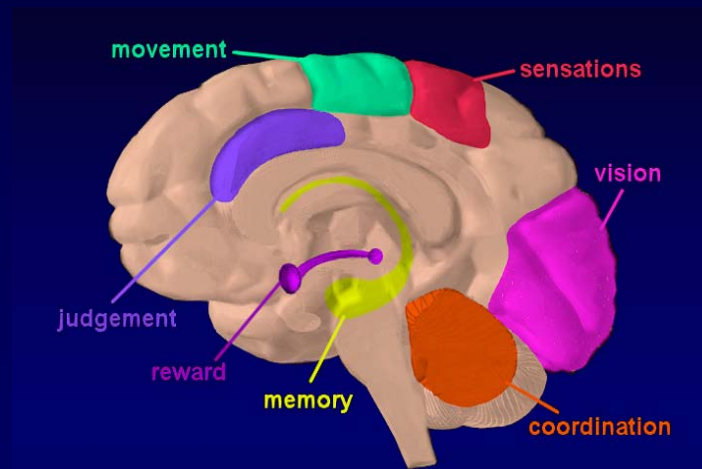
Riskbruk

Beroende

Neuroadaptation

Forskningen visar att:

- Alkoholskador *kan* förebyggas.
- Identifiera skadlig konsumtion - information - motivationshöjande insatser och stöd.
- Leder till minskad alkoholkonsumtion samt färre alkoholskador.

Sammanfattning

- Beroende är ett väldefinierat medicinskt syndrom
- Det har fysiologiska, psykologiska och sociala delar
- Mekanismerna bakom beteendet börjar bli kända
- Utifrån mekanismer kan behandling utvecklas
- Behandling syftar till återvunnen beteendekontroll
- Behandling ffa. farmakologisk, stöd med psykologisk mm

- Vad kan vi göra?
- Lönar det sig?

Mellanöl eller klass IIB var en form av öl med en maximal alkoholhalt på 3,6 % som började säljas den 1 oktober 1965 i vanliga livsmedelsbutiker. Redan den första dagen fanns det över 35 mellanölssorter att välja på. Mellanölets lättillgänglighet angavs som starkt bidragande orsak till ungdomars alkoholskador och den togs därför bort ur livsmedelshandeln 1 juli 1977.

Vad kan VI lära oss att göra?

Åtgärd

- **Identifiera** skadlig konsumtion
- **Informera** om alkohol och risker
- **Motivera** till förändrad livsstil

Metod

- **AUDIT**
- **TLFB**
- **MI** (bjud upp till dans)

Om diagnostik

- Grund för behandlingsplanering och rekommendation
- Indikation om prognos
- Visar hur behandlaren ska förhålla sig
- Visar hur behandlaren bör anpassa sig efter personen
- Underlättar kommunikation
- Ger möjligheter och begränsningar för utvärdering

Frågeformulär

AUDIT

AUDIT Alcohol Use Disorder Identification Test

Screening instrument för att identifiera
riskfylld alkoholkonsumtion

Om AUDITs utformning

- Är avsett för screening/identifiering av alkoholproblem
- Används dels inom primärvård/allmänmedicin men även inom vård för "riskgrupper", t ex psykiatriska patienter och narkomaner
- Internationellt etablerat, tillkommet på initiativ av WHO

Om AUDITs utformning, forts.

- Följer DSM-kriterier för missbruk och beroende (men skall ej användas för att ställa en diagnos!)
- Är utformat för att underlätta samtal om alkohol
- Är utformat för att utgöra underlag vid behandlingsplanering
- Har utformats efter utprovning på personer i behandling för alkoholproblem samt på personer

Poänggränser AUDIT

Tabell 2. Tolkning av AUDIT-poäng

Riskenivå	AUDIT-poäng	Tolkning	Intervention
Zon I	Män 0-7; Kvinnor 0-5	Ej riskabla alkoholvanor	(primärprevention)
Zon II	Män 8-15; Kvinnor 6-13	Riskabla alkoholvanor men inte nödvändigtvis ett missbruk/beroende	Rådgivning, självhjälp, fortsatt uppsikt över konsumtionen
Zon III	Män 16-19; Kvinnor 14-17	Problematiske alkoholvanor sannolikt föreligger en alkoholrelaterad diagnos	Utredning och eventuell behandling inom specialistvården
Zone IV	Män 20+ ; Kvinnor 18+	Mycket problematiske alkoholvanor sannolikt föreligger en alkoholrelaterad diagnos	Utredning och eventuell behandling inom specialistvården

AUDIT

Här är ett antal frågor om Dina alkoholvanor

Vi är tacksamma om Du besvarar dem så noggrant och ärligt som möjligt genom att markera det alternativ som gäller för Dig.

Med ett "glas" menas:									
	50 cl folköl		33 cl starköl		1 glas rött el vitt vin		1 litet glas starkvin		4 cl sprit, t. ex. whisky
Hur gammal är du? <input type="text"/> år		Man ☐		Kvinna ☐					
1. Hur ofta dricker Du alkohol?	Aldrig ☐	1 gång i månaden eller mer sällan ☐	2-4 gånger i månaden ☐	2-3 gånger i veckan ☐	4 gånger/vecka eller mer ☐				
2. Hur många "glas" (se exempel) Dricker Du en typisk dag då Du dricker alkohol?		1 - 2 ☐	3 - 4 ☐	5 - 6 ☐	7 - 9 ☐	10 eller fler ☐			
3. Hur ofta dricker Du sex sådana "glas" eller mer vid samma tillfälle?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐				
4. Hur ofta under det senaste året har Du inte kunnat sluta dricka sedan Du börjat?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐				
5. Hur ofta under det senaste året har Du låtit bli att göra något som Du borde för att Du drack?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐				
6. Hur ofta under senaste året har Du behövt en "drink" på morgonen efter mycket drickande dagen innan?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐				
7. Hur ofta under det senaste året har Du haft skuld-känslor eller samvetsförelser på grund av Ditt drickande?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐				
8. Hur ofta under det senaste året har Du druckit så att Du dagen efter inte kommit ihåg vad Du sagt eller gjort?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐				
9. Har Du eller någon annan blivit skadad på grund av Ditt drickande?	Nej ☐	Ja, men inte under det senaste året ☐			Ja, under det senaste året ☐				
10. Har en släkting eller vän, en läkare (eller någon annan inom sjukvården) oroat sig över Ditt drickande eller antytt att Du borde minska på det?	Nej ☐	Ja, men inte under det senaste året ☐			Ja, under det senaste året ☐				

Översatt och bearbetat av prof. Hans Begman, Karolinska Institutet, Stockholm

Har Du besvarat alla frågor? - Tack för Din medverkan!

Poängsättning AUDIT

- Fråga 1-8 ger 0,1,2,3 eller 4
- Fråga 9 och 10 ger 0,2 eller 4 poäng

Screening instrument för att identifiera riskfylld alkoholkonsumtion

AUDIT

Alcohol Use Disorder Identification Test

- över 6 poäng för kvinnor
- över 8 poäng för män
- OBS! Ingen diagnostik

DUDIT - bakgrund

- Parallelinstrument till AUDIT fast för droger
- Utvecklat i Sverige av Berman mfl
- Finns också ett DUDIT-E

DUDIT

Drug Use Disorders Identification Test

Här är ett antal frågor om droger. Vi är tacksamma om du svarar så noggrant och ärligt som möjligt genom att markera det alternativ som gäller för dig.

Man Kvinna

Ålder

1. Hur ofta använder du andra droger än alkohol? (Se droglistan på baksidan.)	Aldrig ☐	1 gång i månaden eller mer sällan ☐	2-4 gånger i månaden ☐	2-3 gånger i veckan ☐	4 gånger/vecka eller mer ☐
2. Använder du fler än en drog vid ett och samma tillfälle?	Aldrig ☐	1 gång i månaden eller mer sällan ☐	2-4 gånger i månaden ☐	2-3 gånger i veckan ☐	4 gånger/vecka eller mer ☐
3. Hur många gånger tar du droger under en typisk dag då du använder droger?	0 ☐	1 - 2 ☐	3 - 4 ☐	5 - 6 ☐	7 eller fler ☐
4. Hur ofta blir du kraftigt påverkad av droger?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
5. Har du under senaste året upplevt att din längtan efter droger varit så stark att du inte kunnat stå emot?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
6. Har det hänt att du under senaste året inte kunnat sluta ta droger sedan du börjat?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
7. Hur ofta under senaste året har du tagit droger och sedan låtit bli att göra något som du borde ha gjort?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
8. Hur ofta under senaste året har du behövt ta någon drog på morgonen efter stort drogintag dagen innan?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
9. Hur ofta under senaste året har du haft skuld känslor eller dåligt samvete på grund av att du använt droger?	Aldrig ☐	Mer sällan än en gång i månaden ☐	Varje månad ☐	Varje vecka ☐	Dagligen eller nästan varje dag ☐
10. Har du eller någon annan blivit skadad (psykiskt eller fysiskt) på grund av att du använt droger?	Nej ☐	Ja, men inte under det senaste året ☐	Ja, under det senaste året ☐	Ja, under det senaste året ☐	Ja, under det senaste året ☐
11. Har en släkting eller vän, en läkare eller sjuksköterska, eller någon annan oroat sig över att du använder droger eller sagt till dig att du bör sluta med droger?	Nej ☐	Ja, men inte under det senaste året ☐	Ja, under det senaste året ☐	Ja, under det senaste året ☐	Ja, under det senaste året ☐

Vänd för att se listan över droger

DROGLISTA

(OBS! EJ ALKOHOL)

Cannabis	Amfetamin	Kokain	Opiater	Hallucinogener	Lösningsmedel	GHB och övriga
Marijuana	Metamfetamin	Crack	Rökheroin	Ecstasy	Thinner	GHB
Hasch	Fenmetralin	Freebase	Heroin	LSD	Trikloretülen	Anabola steroider
Hascholja	Khat	Kokablad	Opium	Meskalin	Bensin	Lustgas
	Betelnöt			Peyote	Gas	Amylnitrat (poppers)
	Ritalina			PCP	Solution	Antikolinergika
				Psilocybin	Lim	
				DMT		

TABLETTER – LÄKEMEDEL

Tabletter räknas som droger när du tar

- läkemedel mer eller oftare än läkaren sagt att du ska göra det
- tabletter för att du vill ha kul, må bra, bli "hög", eller undrar vad du får för effekt av dem
- tabletter som du fått av en släkting eller vän
- tar tabletter som du köpt "svart" eller stulit

SÖMNMEDEL/LUGNANDE MEDEL

Alprazolam	Halcion	Sobril
Apodorm	Heminevrin	Sonata
Apozepam	Iktorivil	Stesolid
Diazepam	Imovane	Stilnoct
Dormicum	Mogadon	Temesta
Fenemal	Nitrazepam	Triazolam
Flunitrazepam	Oxascand	Xanor
Fluscand	Rohypnol	Zopiklon

SMÄRTSTILLANDE

Actiq	Durogesic	OxyNorm
Cocillana-Etyfin	Fentanyl	Panocod
Citodon	Ketodur	Panocod forte
Citodon forte	Ketogan	Paraflex comp
Dexodon	Kodein	Somadril
Depolan	Maxidon	Spasmofen
Dexofen	Metadon	Subutex
Dilaudid	Morfin	Temgesic
Distalgescic	Nobligan	Tiparol
Dolcontin	Norflex	Tradolan
Doleron	Norgesic	Tramadol
Dolotard	Opidol	Treo comp
Doloxene	OxyContin	

Tabletter räknas INTE som droger när du fått dem utskrivna av läkare och du tar dem i rätt mängd.

Poängsättning DUDIT

- Fråga 1-9 poängsätts med 0,1,2,3 eller 4
- Fråga 10 och 11 poängsätts med 0,2 eller 4

Poänggränser DUDIT

Ingen droganvändning: 0 poäng

Drogrelaterade problem: Kvinnor: 2 poäng eller mer,
män 6 poäng eller mer

Tungt beroende: 25 poäng eller mer (för både kvinnor
och män)

(observera att en poäng över 0 alltid måste utredas
vidare)

DUDIT-E

- Om en klient får höga poäng på DUDIT kan det vara värt att också låta personen fylla i DUDIT-E
- DUDIT-E ger information om vilka positiva respektive negativa effekter som klienten får av sitt drogande samt ett mått på förändringsviljan

"Var fjärde psykiatripatient är missbrukare av alkohol"

Publicerat 2008-12-04

Unga kvinnor oftare sjuka av alkohol

Publicerat 2007-10-18 18:10

- Allt fler unga kvinnor tvingas söka vård på grund av sina alkoholproblem. Utvecklingen är alarmerande, menar forskaren Björn Trolldal. På Statens folkhälsoinstitut är man dock inte överraskade

"Tredubblat antal unga kvinnor vårdas för alkoholförgiftning"

Publicerat 2006-03-07

- Socialstyrelsens rapport till regeringen i dag: Ökad risk att 80-talisterna fastnar i missbruk. I takt med att alkoholen blivit mer lättillgänglig har alkoholförgiftningarna bland unga ökat. Antalet unga som lagts in på sjukhus för alkoholförgiftningar har fördubblats för män och tredubblats för kvinnor. Risken är stor att 80-talisterna bryter trenden mot minskande missbruk och färre alkoholskador, som synts bland dem som är födda på 60- och 70-talet.